

На знімку (зліва направо): Володимир Луговий, Йон Елведаль Фредріксен, Наталія Протасова, Юрій Ковбасюк, Гюїдо Бельтрані, Рольф Голлоб

Навчаємося демократії

Олександр МАЛІЄНКО

«Круглий стіл» у Національній академії державного управління при Президентіві України став центральним заходом офіційного відкриття швейцарсько-українського проекту «Розвиток громадянських компетентностей в Україні» (DOCCU). Він спрямований на сприяння розбудові громадянського суспільства шляхом поширення відповідних знань, а його перша фаза триватиме до 2015 року.

Навчання демократії в країнах Європи має свою історію. Раніше воно полягало переважно в тому, що молодь здобувала знання про політичну систему своєї країни та конституційні права громадян. Методи навчання були традиційними, а громадянська позиція для більшості пересічних людей обмежувалася тим, що вони мали дотримуватися законів і брати участь у виборах. Але сучасні виклики, зокрема глобалізація, політична нестабільність у світі, економічні кризи, стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій, визначили необхідність формування нового типу громадянина – не лише освіченого, а й активного, який впливає на суспільні процеси й бере на себе відповідальність за те, що відбувається в житті країни. Таку мету має й започаткований проект, який став логічним продовженням попереднього українсько-швейцарського проекту «Сприяння розвитку освіти для демократії в Україні».

Відкриваючи засідання «круглого столу», президент Національної академії державного управління при Президентіві України Юрій Ковбасюк зазначив, що особливості сучасного світу роблять розвиток громадянської освіти важливою складовою соціальної політики більшості держав. На нинішньому етапі соціально-економічного та політичного розвитку укра-

їнське суспільство, як ніколи, потребує активних та відповідальних громадян, які поважають закон і правопорядок, національні та загальнолюдські гуманістичні й демократичні цінності, орієнтовані на вдосконалення громадянського суспільства в Україні та здатні протистояти соціально небезпечним явищам у суспільному житті.

За словами очільника академії, інноваційний елемент проекту полягає в підході, зорієнтованому на поширення знань про освіту для демократичного громадянства та права людини в Україні через систему підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування, а також через систему післядипломної освіти педагогічних працівників і управлінців сфери освіти. Проект покликаний удосконалити процес співпраці між органами державної влади, системою освіти та громадськістю для створення демократичного середовища в місцевих громадах і країні в цілому.

Промовець підкреслив, що проект має загальнонаціональний масштаб і значення. Його реалізуватимуть спільно з давніми партнерами – Інститутом міжнародних проектів в освіті Цюрихського педагогічного університету, Севастопольським гуманітарним університетом та Київським обласним інститутом після-

дипломної освіти педагогічних кадрів. Пілотними регіонами визначено місто Севастополь та Київську область, а надалі проект пошириться на всі регіони України.

Директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні Гуїдо Бельтрані наголосив, що перед молодіжкою українською демократією постала велика кількість важких рішень. За його словами, спільні як попередні, так і нинішні проекти служать благородним цілям розвитку громадянського суспільства, зміцненню місцевого самоврядування шляхом підтримки демократичних освітніх структур. Також передбачено допомогу громадянам у наданні їм якісних публічних послуг, зокрема в належному оформленні їхніх потреб у разі звернення до органів місцевого самоврядування. Загалом посилення співпраці між місцевими мешканцями і органами влади сприятиме покращенню життя.

Його Високоповажність Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Норвегія в Україні Йон Елведаль Фредріксен поділився досвідом застосування принципів демократії у своїй державі. Громадяни цієї країни впливають на прийняття рішень не тільки своєю участю у виборах, а й через громадські неурядові організації та безпосереднє долучення до діяльності органів місцевого самоврядування (муніципалітетів). Жоден закон у парламенті не ухвалюють без попереднього широкого обговорення з громадськістю і консультацій із незалежними організаціями. І такі громадські організації мають реальний вплив на законотворчу діяльність. У цьому контексті Його Високоповажність вважає закони, прийняті Верховною Радою України 16 січня, такими, що «забороняють дуже важливі механізми демократії». Він побажав учасникам зібрання успіхів у реалізації проекту, який сприятиме розвитку демократії в Україні на благо всього суспільства.

Перший віце-президент Національної академії педагогічних наук України академік НАПН Володимир Луговий і експерт Ради Європи, співголова Центру міжнародних проектів в освіті Цюрихського педагогічного університету Рольф

Голлоб охарактеризували значення демократії в суспільному житті. У виступах учасники «круглого столу» детально розглянули положення Хартії освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини, прийнятої 11 травня 2010 року Комітетом міністрів Ради Європи. Для підвищення ефективності такої освіти важливим вважається залучення до цього процесу політиків, державних службовців, освітян, учнів, слухачів, батьків, громадських організацій, освітніх установ, засобів масової інформації, широких кіл громадськості. Хартія передбачає сприяння розвитку освітніх підходів і навчальних методів, спрямованих на навчання жити разом у демократичному багатокультурному середовищі, набуття знань і навичок соціального взаєморозуміння, повагу до прав інших, врегулювання конфліктних ситуацій ненасильницькими методами і подолання усіх форм дискримінації. Причому формування демократичного світогляду – процес неперервний, без вікових обмежень – від дошкільного навчання до післядипломної освіти та впродовж усього життя.

Роботу «круглого столу» підсумувала **завідувач кафедри управління освітою Національної академії державного управління при Президентові України, координатор швейцарсько-українського проекту «Розвиток громадянських компетентностей в Україні» Наталія Протасова**. Вона високо оцінила досвід Швейцарської Конфедерації, Королівства Норвегія, Ради Європи з упровадження освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини, який стане у пригоді під час реалізації проекту. Оскільки його поширення передбачено на всі регіони України, пані Наталія надає важливого значення співпраці з центральними органами влади, Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти, обласними держадміністраціями, закладами освіти та громадськими організаціями. Ця взаємодія сприятиме створенню демократичного середовища в місцевих громадах, розбудові громадянського суспільства, підвищенню демократичної політичної культури молоді та всіх громадян.